

Forhold, der foranledigede den nye Kommission nedsat, vare af samme Befkassenhed som i 1663.

Kommissionen paabegyndte ifølge Dommen af 12te December 1797 (Bilag 7) sin Forretning den 16de April 1696 og sluttede samme den 20de April 1698. Stadfeldt giver (Pag. 71 v. f.) en udførlig Meddelelse om Kommissionens Virksomhed. Kommissionen omtaler ovenfor Randerøbro 13 Løsegaard, altsaa 4 flere end i 1663, og nedenfor Broen 25, altsaa 2 flere end i 1663. Samtlige hine Løsegaarde ere:

Ovenfor Broen.

Nr. 1. Til Ulstrup. Samme Løsegaard var bleven øde fra Maret 1688, i hvilket Grev Friis til Grevskabet Frisenborg erhvervede en Landsthingsdom for at have Ret til at have den nedenfor under Nr. 2 omtalte Løsegaard tværs over Aaen. Denne Landsthingsdom har en vis Interesse, men Landsthingsprotokollerne for 1688 hører til dem, der ikke have i Kongeriget's Arkiv¹). Nr. 2, Østergaard Løsegaard. Nr. 3, Frisenbold Hoved Løsegaard. Kommissionens Antequing om samme er ovenfor udførligt omtalt Nr. 4, 5 og 6 vare de i Kommissionsforretningen af 1663 som Nr. 1, 2 og 3 nævnte Clausholm tilhørende. De tilhørte nu Grev Conrad Neventlow, der i 1686 havde erhvervet Clausholm, men fandtes øde. Nr. 7 og 8, der i Kommissionsforretningen af 1663 vare opførte som Nr. 4 og 5, tilhørte ligeledes Clausholm. Nr. 9 og 10 i forrige Kommissionsforretning opførte som Nr. 6 og 7. Af disse 2de fandtes Nr. 10 nu at gaa for langt ud i Seilbybet, og dømtes til at flyttes nærmere ind mod Land. Nr. 11, i forrige Kommissionsforretning Nr. 8, dømtes til at borttage den ene Arm, og til at opflyttes til de saakaldte Værgespæle. Nr. 13, en ny fiden 1663 bygget Løsegaard, dømtes til at borttages.

Nedenfor Broen²).

Nr. 1 og 2, Kongsgaardene tilhørte nu Grev Friis. Nr. 3, Provstegaarden. Nr. 4 fandtes øde, og var allerede opdømt ved forrige Kommissionsforretning. Nr. 5 tilhørende Estrup. Den dømtes til at borttage 10 Favne af den yderste Ende næstved Seilbybet. Nr. 6, Wangelede-Gaarden, i forrige Kommissionsforretning kaldet Wangeleid-Gaarden. Nr. 7 fandtes øde. Nr. 8, Dybgaarden, gik for langt ud i Seilbybet, hvorfor den dømtes til at borttage 43 Favne af den nederste Ende. Nr. 9, kaldtes nu Breminggaarden. Dertil hørte videre en ny Løsegaard, bygget i den saakaldte Fernstrøm. Den sidste opdømtes. Nr. 10, Møllegaarden. Nr. 11, til Estrup. Den dømtes til at indfættes 6 Favne fra Seilbybet længere ind imod Land. Nr. 12 og 13 vare allerede opdømt af forrige Kommission, og fandtes nu øde; men en Del Bæle, som endnu stode under Vandet til Skade for Seiladsen, dømtes at skulle optages. Nr. 14, Skidengaarden. Nr. 15 kaldtes nu Trankudt, og dømtes til at indflyttes i Overensstemmelse med forrige Kommissions Kjendelse. Nr. 16, allerede opdømt af forrige Kommission, fandtes nu øde; men der stod endnu nogle gamle Bæle, som dømtes til at optages. Nr. 17 eiedes nu af Borgmester Niels Mogensens Enke. Nr. 18, til Klausholm, dømtes til at indflyttes efter forrige Kommissions Kjendelse. En ny opbygget Løsegaard sønden for Nr. 18 opdømtes. Nr. 19, Løsegaarden. Nr. 20, der allerede af forrige Kommission fandtes øde, var nu borttagen. Nr. 21, til Klausholm, gik for langt ud, og dømtes til at indflyttes efter forrige Kommissions Kjendelse. Nr. 22, til Estrup, dømtes til, at den yderste Arm mod Seilbybet skulde indrykkes efter forrige Kommissions Kjendelse. Nr. 23 fandtes øde.

Uagtet Rækken slutter med Nr. 23, var Tallet af de enkelte Løsegaarde nedenfor Broen dog 25. Dette har sin Grund i, at der saavel under Nr. 9 som under Nr. 18 omtales 2 Løsegaarde. For Paalideligheden af Stadfeldts ovennævnte Referat taler, at de

¹) Neckelmann omtaler (Pag. 22) fortelig denne Landsthingsdom; men i nogle med Neckelmanns Haandskrift skrevne Optegnelser, som ere fundne i Randers Arkiv af Hr. Sagfører Garber, og som synes at være Forarbejder til Neckelmanns Bog, findes om denne Landsthingsdom følgende:

„Extract af Landsthingsdom, 13. Juni 1688.

Efter som Kong Fr. 3die ved Skjsde 25de Septbr. 1661 har tilladt, at Grev Friis maa oprette saa mange Løsegaarde paa Guden=Aae for sin egen Grund som hannem lyst, og som Loven tillader enhver at nyde Aalegaarde for sin egen Grund og at fiske udi fælles Bænde saavidt hans rebdragen Jord stöder til Vandet og indtil midtstrøms saa maa Greve Friiseses Tjenere være berettigede til Aaleruser og anden Slags Fiskeri i Guden=Aae indtil midtstrøms saavidt deres egen Grund strækker sig.“

²) Nummereringen af disse følger Nummereringen i Kommissionsforretningen af 1663.